

Perzische POEZIE

REIZEN IRAN

Op de cyclocross in Gavere ontmoet ik een oud-klasgenoot. De man is vijftig en bevindt zich professioneel op een kantelpunt. Hij twijfelt of hij de vrijgekomen tijd zou vullen met een lange trip, naar Iran bijvoorbeeld. "Ik ga mee", floep ik er zonder aarzelen uit. Voor velen een bestemming die geassocieerd wordt met gevaar, voor mij een droombestemming. Vraag me niet waarom, maar Iran boeit me mateloos. Komt het omdat twee leden van mijn oude motorclub ooit van Gent naar Isfahan zijn gereden? Ik heb geen idee. Deze trip roept sowieso meer vragen op dan antwoorden...

Geschreven door Stefaan Buyze Foto's Stefaan Buyze

Ook maanden na deze bijzondere trip slaag ik er nog steeds niet in mijn gedachten te ordenen en om te zetten in een artikel, weg van de clichés. Een van de clichés is dat men in Iran bijzonder vriendelijk en gastvrij is. We worden dagelijks meermaals aangesproken met de vraag waar we vandaan komen. Bij het horen van het antwoord linken de meesten België met Lukaku, De Bruyne en andere internationale voetbalsterren; en de beleefdheidsronde eindigt steevast met 'welkom in Iran'. Vragen we de weg aan iemand, dan gebeurt het dat we gewoon uitgenodigd worden om in de auto te stappen en naar de bestemming gebracht worden. Alsof alle Iraniërs dubbel zo hard hun best doen om het internationale afgrijzen voor hun land te compenseren.

BAKERMAT

Iran is de bakermat van onze beschaving, en om de ene of de andere vreemde reden voel je dat ook. Het is een goed opgeleid volk, de steden liggen er netjes bij en ze respecteren hun historisch erfgoed. De Unesco verklaarde eind jaren 70 heel wat sites tot erfgoed, tijdens de machts-

wissel van de sjah naar de ayatollahs. Tot die tijd was Iran moderner en liberaler dan het Westen. Je vraagt je af hoe het in godsnaam mogelijk is dat men op een gegeven moment dan toch de klerikale maatschappij heeft kunnen installeren. Wat opvalt, is dat het vooral een erg duale maatschappij is. In de huiselijke sfeer is veel mogelijk. Hoofddoeken gaan af, en de man/vrouwverhoudingen zijn (althans bij de gezinnen waar wij verbleven) redelijk gelijk. Ook in het straatbeeld zie je vrouwen actief deelnemen aan het maatschappelijke leven: ze rijden met de wagen, ze werken...

Maar in het openbaar dragen ze een hoofddoek. En afhankelijk van hun huwelijkse staat, ligt die hoofddoek in de nek, halverwege of helemaal vooraan op het hoofd. Veel jongedames dragen hun hoofddoek in de nek, maar dat wordt hen niet altijd in dank afgenomen. Zo zie ik hoe een oud kwezeltje - volledig in het zwart gehuld - op een groepje jonge meiden af stapt en een opmerking maakt, waarna de jongedames hun hoofddoek weer opzetten... om het ding vijf meter verderop weer gewoon in hun nek te leggen. Grappig en triest tegelijkertijd. Als Westerse vrouw word je geacht alles te bedekken en een hoofddoek te dragen. Zelf komen we niet in contact met de religieuze politie, maar in mijn Bradt reisgids lees ik het volgende advies voor vrouwen: 'vergeet alle feministische gewetensbezwaren en huil'.

REPRESSIE

Het regime wordt openlijk bekritiseerd en we durven grappen maken over de mollahs en bulderen van het lachen. Iraniërs hangen even verslaafd aan hun smartphone als wij en ze hebben hetzelfde venster op de wereld als wij. Als Westering ben je dan geneigd om te denken 'ga toch in oppositie, kneed jullie eigen vorm van democratie!' Want het land heeft olie, gas en een goed

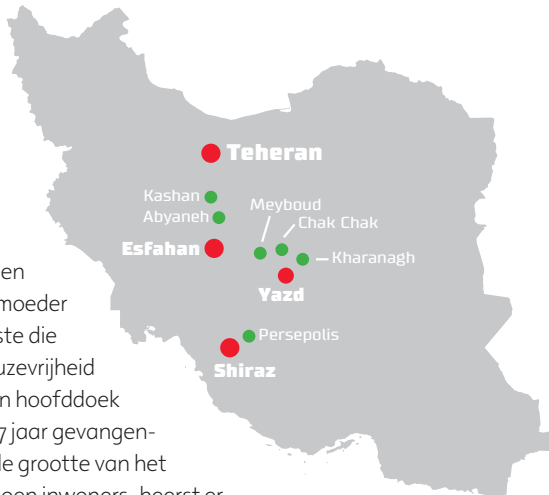
opgeleid volk - dat moet lukken, toch? Maar terwijl we daar zijn, wordt een jonge advocate, moeder van drie en activiste die strijdt voor de keuzevrijheid om al dan niet een hoofddoek te dragen, voor 37 jaar gevangengezet. Ondanks de grootte van het land en de 80 miljoen inwoners, heerst er een rare repressie. Zo zijn schotelantennes niet toegestaan, maar als je over de steden vliegt zie je dat het krioelt van de schotelantennes. Men kijkt naar Turkse televisie en naar BBC Worldwide. Als toerist merken we niets van de repressie, maar het steekt wel. Het past gewoon niet bij dit ontzettend mooie land, dat ook nog eens moet opboksen tegen de vele vooroordelen die we allemaal hebben. Ook ik. Voor het vertrek kreeg ik voor

mijn visumaanvraag de hulp van een Iraanse Belg die ik niet persoonlijk kende. Hij vroeg me om een flesje magnesiumolie mee te nemen voor een kennis in Teheran. In mijn door de media geteisterde brein zag ik aanhoudingsscenario's aan de grens en krantenkoppen à la

'Belg aangehouden met nucleair spul in luchthaven van Teheran'. Wat bleek? De olie helpt tegen reuma en was bestemd voor een van de grootste muzikanten van het land. Hoe belachelijk dat ik alleen maar aan dat soort scenario's kon denken...

VERKEERSCHAOS

Even voor de duidelijkheid: dit is geen motorreis, maar ik heb wel voor één dag een motorfiets geregeld via Marco van motortrials.nl (zie kaderstuk). In het reisbureau van Amir, zeshoog en met uitzicht over Teheran, drinken we sloten thee terwijl we wachten op Behnam, de gids die me naar de bergen zal loodsen. We rijden met 250cc-motoren van het Iraanse merk Kavir, wat zoveel betekent als 'woestijn'. Meer cc's zijn niet toegestaan in Iran, behalve voor de rijken. Die mogen wel met zwaardere motoren rijden, maar de motoren moeten wel te allen tijde ter beschikking blijven voor de religieuze en andere politie-eenheden. Zoals wij kampioenen zijn in het ontduiken van belastingen, zijn Iraniërs kampioenen in het compleet negeren van enige vorm van verkeerscode. Beschouw het als een middelvinger naar het beleid. Alles kan, niets moet: hier kan een rood licht groen betekenen en omgekeerd; heb je een afrit gemist dan keer je gewoon in tegengestelde richting terug en een baanvak is perfect te vullen met vijf wagens naast mekaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Iran wereldwijd een van de koplopers is inzake verkeersdoden. Het verkeer hier lijkt wel een Moto3-wedstrijd: uit elke zijweg komen voertuigen zonder stoppen de hoofdweg opgeknald - tenzij je weigert te kijken, dan wordt er gestopt wanneer je been nog ongeveer twee centimeter van de autobumper verwijderd is. >>

“Repressie past gewoon niet bij dit ontzettend mooie land, dat ook nog eens moet opboksen tegen de vele vooroordelen die we allemaal hebben.”

CONQUER THE WORLD.

SCHUBERTH

C4^{PRO}

Conquer the world with the new benchmark for the most demanding tourers and racers. The C4 PRO flip-up helmet captivates with its new interior, optimized acoustic design and high-performance technology. Low noise level no matter what the speed. WWW.SPLASHDESIGN.COM

Het duurt niet lang of ook ik ga in pure racemodus en ik beleef zowaar veel lol aan deze verkeerschaos, hoe krankzinnig ook. De witte bergtoppen die Teheran het bekende, kenmerkende uitzicht schenken, zijn onze bestemming. We rijden over Alpenwaardige bergwegen, op degelijke asfalt, tot een hoogte van 2.000 meter. Voor Iraniërs het skigebied bij uitstek, voor Westerlingen wellicht het meest exotische skigebied - en bovenal goedkoop, want de inflatie is hier enorm. Onderweg stoppen we voor thee met heerlijk gebak. Het is opvallend hoe mooi de vrouwen hier zijn, meestal met felrood gestifte lippen. Je ziet ook veel dames met een ingepakte neus, want neus- en andere lichaamscorrecties zijn hier erg populair. De Kavir klimt verder de bergen in en voelt aan als een echte Chinese motor: alles gaat goed, zolang je het bescheiden houdt. Het duurt niet lang of we zijn omringd door sneeuw. We rijden door tot de weg is afgesloten voor het verkeer, het uitzicht hier is adembenemend en onvergetelijk.

“Het duurt niet lang of ook ik ga in pure racemodus en ik beleef zowaar veel lol aan deze verkeerschaos, hoe krankzinnig ook.”

SHIRAZ

Ook Iraniërs houden van lekker en uitgebreid eten. Zo starten we doorgaans met een tapenade van olijven, walnoten en granaat-appelsaus, waar je brood in doopt. Wegslikken doe je met 'dough', dat is zure yoghurt met water, zout en soms wat munt. Het meest gangbare menu is een spies met vlees of kip, kebab genaamd, massa's rijst met saffraan en een slaatje van allerhande kruiden.

Alcohol is uit ten boze, maar we kunnen het niet laten en vragen telkens aan onze gastheren of ze alcohol gebruiken. De antwoorden zijn divers en vooral zeer mysterieus... Feit is dat blindheid als gevolg van te veel eigengestookte moonshine-achtige alcohol-distillaten hier geen zeldzaamheid is. In de prachtige stad Shiraz, waar de wereldberoemde druif vandaan komt, zijn de wijngaarden zo goed als verdwenen. Het was een uitdaging geweest om Shiraz-wijn te kunnen nuttigen en de familie waar we verbleven zou er puur uit gastvrijheid moeite voor gedaan hebben, maar we willen hen niet het risico laten lopen om in de problemen te komen.

Op de vlucht van Teheran naar Shiraz (22 euro voor twee personen...) ontwaar ik een zeer gedistingeerde man in kostuum. Ik verdenk hem er onmiddellijk van

religieuze politie te zijn. Hij houdt ons in de gaten op de luchthaven en blijkt op de vlucht twee plaatsen van ons verwijderd te zitten. De hostessen krijgen duidelijke orders van hem en de dame naast ons moet opzouten. De man zit nog geen vijf minuten naast ons of hij spreekt ons aan. Hij blijkt een luchtmacht-officier op rust te zijn. De man voerde tijdens de oorlog met Irak verkenningsvluchten uit en als voorzitter van de karatebond komt hij regelmatig in het Westen. We krijgen sepiakleurige foto's te zien van zijn familie en zijn karatesprongen. De man zorgt ervoor dat we tijdens de vlucht een extra maaltijd krijgen en uiteraard zijn we hartelijk uitgenodigd bij hem thuis. >>

“Isfahan is een must om te bezoeken met zijn gigantische pleinen, paleizen en met mozaïeken bezette moskeeën. De inwoners zijn wel van het ‘zakelijke’ type.”

YAZD

De hele trip lang komen we langs de weg plakaten tegen met portretten van gesneuvelde soldaten. Toen de oorlog uitbrak, had Iran een zwak en ondermaats uitgerust leger. Het leidde tijdens en na de oorlog tot de keuze om zichzelf te verdedigen. We passeren uraniummijnen, die steevast omringd zijn door zwaar luchtafweergeschut. Het maakt ons bewust van de geostrategische ligging van Iran, en vooral: het staat haaks op de gastvrijheid en de schoonheid die we mogen ervaren. Er heerst veel solidariteit onder de bevolking. Zo besteedt de eigenaar van ons guesthouse in de prachtige woestijnstad Yazd een stuk van zijn winsten aan de ondersteuning van kinderiekenhuizen en onderwijs. We betalen 20 euro voor twee personen, inclusief ontbijt, en we mogen om 7 uur 's ochtends onze kamer (met badkamer) al in om even bij te slapen na een vermoeiende rit met de vip-nachtbus van Shiraz. Dat ticketje kostte trouwens amper 7 euro, voor een rit van een goeie 500 kilometer. Om 8 uur worden we opgehaald door onze taxichauffeur annex gids, die ons langs vijf historische plekken zal leiden: de Tempel van de Stilte, de Tempel van de Zoroastranen met de vlam die al 5.000 jaar brandt, Meyboud,

bedevaartsoord Chak Chak en het door een aardbeving verwoeste en heropgebouwde middeleeuwse dorp Kharanagh. Hij laat ons genieten van de zonsondergang in de duinen van de Varzaneh-woestijn en stopt gewillig bij een motorzaak die ik per se wil bezoeken. Een motor blijkt hier een paar honderd euro te kosten. Om half elf 's avonds zet de man ons weer af aan de deur van een hotel in miljoenenstad Isfahan. We tellen amper 30 euro neer.

EINDIGEN IN SCHOONHEID

Isfahan is een must om te bezoeken met zijn gigantische pleinen, paleizen en met mozaïeken bezette moskeeën. De inwoners zijn wel van het ‘zakelijke’ type. We zetten onze scrupules opzij en onderhandelen voor alles over de prijs en een paar onnozele eurocenten. In de smalle steegjes in de bazaar springen we regelmatig opzij voor motoren die torenhoog bepakkt en geladen zijn. De aangeboden koopwaar bengelt tussen Chinese brol, veel goudwerk en textiel. De kruidenboetieks trekken mijn aandacht en voor geen geld koop ik een grote voorraad advieh, een Iraanse kruidenmengeling zoals Indiase curry of Marokkaanse ras el hanout.

Saffraan, kurkuma en gerookte limoenen gaan mee als mijn persoonlijke exportproducten. We zijn zo gretig om nog meer te zien van Iran in dit korte tijdsbestek, dat we Isfahan snel verlaten om door het oneindig desolate en imposante landschap te cruisen, met een stop in Abyaneh. Het bergdorpje is een rode stip in het landschap. Alles is gebouwd op en uit dieprode klei. In een winkel koop ik een traditioneel juweel. Hier helpt onderhandelen niet, maar erg kunnen we dat niet vinden. In de traditionele en historische paleizen in Kashan komen we eerder per toeval en terwijl we ons voorbij een wachter lullen in een eetcafé terecht. Het etablissementje ligt in een kelder, een beetje weggestoken, en het blijkt een hippe tent die wordt uitgebaat door hippe meisjes.

We genieten er van de lekkerste milkshakes, koffies en Brusselse wafels. Tijd om nog een beetje weg te mijmeren voordat de laatste etappe ons terug naar Teheran brengt. We eindigen in schoonheid in een nog hipper restaurant en een nog hipper koffiebar, op uitnodiging van een jong, dynamisch koppel van de hogere klasse. Enthousiast vertellen we over onze avonturen, terwijl de Belgische band Bazart op de achtergrond klinkt. Vergeet alles wat je denkt te weten over Iran. Denk zelf na, en bovenal: zet het op je wishlist. ■

Warme Perzische dank gaat uit naar Sohrab, Amir & Behnam, Isar en zijn familie, Reza, Somayyeh en kleine Yashar, Marco, en last but not least mijn vrouw.

MOTORTRAILS

Deze reisorganisatie is gespecialiseerd in niet-alledaagse motorbestemmingen en wordt gerund door Marco. Een motorreis door Iran is zeker uniek; voor zover we weten is Motor Trails op dit moment de enige in de wereld die een motorreis in Iran op Iraanse motoren aanbiedt. Wil je geen gezeur of rompslomp, maar alles kant-en-klaar geregeld hebben, twijfel dan niet om hier te boeken. **Meer info:** www.motortrails.nl